

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3691-22

meddelad i Stockholm den 17 november 2023

KLAGANDE

Integritetsskyddsmyndigheten
Box 8114
104 20 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 18 maj 2022 i mål nr 1426-22

SAKEN

Avvisat överklagande i mål om personuppgiftsbehandling

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. EU:s dataskyddsförordning har till syfte att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Den som anser att en behandling av personuppgifter som avser henne eller honom strider mot förordningen har rätt att lämna in ett klagomål till en tillsynsmyndighet. Enligt förordningen ska var och en även ha rätt till ett effektivt rättsmedel mot tillsynsmyndighetens rättsligt bindande beslut eller om tillsynsmyndigheten t.ex. underlåter att behandla ett klagomål.
2. I Sverige är Integritetsskyddsmyndigheten tillsynsmyndighet inom dataskyddsområdet. Myndighetens beslut enligt EU:s dataskyddsförordning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.
3. AA lämnade in ett klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten som handlade om att hans grannar bedriver kamerabevakning med kameror riktade mot andras tomter samt mot en gemensam tillfartsväg. Integritetsskyddsmyndigheten inledde ett tillsynsärende med anledning av klagomålet. Myndigheten bedömde därefter att utredningen i tillsynsärendet inte visade att grannarna behandlade personuppgifter genom kamerabevakning. Dataskyddsförordningen var därmed inte tillämplig och ärendet avslutades därför utan åtgärd.
4. Förvaltningsrätten i Stockholm avvisade AAs överklagande dit. Som skäl för beslutet angavs att det överklagade beslutet inte påverkade honom på ett sådant sätt att det är överklagbart.
5. AA överklagade avvisningsbeslutet till Kammarrätten i Stockholm. Kammarrätten undanröjde beslutet och återförvisade målet till förvaltningsrätten för prövning av AAs överklagande. Kammarrätten anförde följande. Beslutet i tillsynsärendet innebär att Integritetsskyddsmyndigheten

har tagit ställning till AAs klagomål i sak genom att avslå det. Det är fråga om ett sådant rättsligt bindande beslut av tillsynsmyndigheten i förhållande till honom mot vilket han enligt EU:s dataskyddsförordning ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel.

YRKANDEN M.M.

6. *Integritetsskyddsmyndigheten* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens dom och fastställa förvaltningsrättens beslut samt anföra följande. Högsta förvaltningsdomstolen har tidigare bedömt att *Integritetsskyddsmyndighetens* beslut att inte vidta någon åtgärd med anledning av ett klagomål inte är överklagbart (RÅ 2010 ref. 29). Frågan i det nu aktuella målet skiljer sig från rättsfallet såtillvida att det överklagade beslutet fattades inom ramen för ett tillsynsärende. Klagomålsärendet avslutades genom ett beslut i samband med att tillsynsärendet öppnades. Beslut om att skriva av ett klagomålsbaserat tillsynsärende och beslut om att inte inleda tillsyn bör dock bedömas på samma sätt. Sådana beslut får inte några rättsverkningar eller andra betydande konsekvenser vare sig för den som lämnat in klagomålet eller för någon annan.
7. AA anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

8. Frågan i målet är om *Integritetsskyddsmyndighetens* beslut att avsluta ett tillsynsärende utan åtgärd är överklagbart.

Rättslig reglering m.m.

9. Av artikel 78.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), EU:s dataskyddsförordning, följer att varje fysisk eller juridisk person ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel mot ett rättsligt bindande beslut rörande dem som meddelats av en tillsynsmyndighet.
10. I 7 kap. 3 § första stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen, anges att tillsynsmyndighetens beslut enligt EU:s dataskyddsförordning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. EU:s dataskyddsförordning började tillämpas den 25 maj 2018 och ersatte därmed personuppgiftslagen (1998:204). I dataskyddslagen finns bestämmelser som på ett generellt plan kompletterar förordningen.
12. I förarbetena till dataskyddslagen diskuterades frågan om förordningen förutsätter att den enskilde ska ha en generell rätt att överklaga tillsynsmyndighetens beslut att t.ex. inte vidta någon åtgärd med anledning av ett klagomål. Regeringen ansåg att det var oklart om förordningen medför att den registrerade har rätt att överklaga tillsynsmyndighetens beslut att inte vidta någon åtgärd med anledning av ett klagomål. Oavsett hur förordningen ska tolkas i detta avseende, krävdes det emellertid inte några författningsåtgärder i svensk rätt. Det överlämnades i stället till domstolarna att, genom en tolkning av förvaltningslagens generella bestämmelser om överklagande, ta ställning i

frågan om svensk rättspraxis alljämt är relevant eller om förordningen har förändrat rättsläget (prop. 2017/18:105 s. 164 f.).

13. Rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 78.1 i EU:s dataskydds-förordning gäller i fråga om rättsligt bindande beslut som meddelats av en tillsynsmyndighet. Av skäl 141 och 143 i ingressen till förordningen framgår att den registrerade bör ha rätt till ett effektivt rättsmedel vid den behöriga nationella domstolen mot ett beslut av en tillsynsmyndighet som har rättsliga följder för denna person. Som exempel nämns bland annat beslut där tillsynsmyndigheten helt eller delvis avslår eller avvisar ett klagomål.
14. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen innebär detta att ett beslut vars innebörd är att Integritetsskyddsmyndigheten inte kommer att göra vad som begärts i ett klagomål måste betraktas som ett rättsligt bindande beslut som är överklagbart enligt artikel 78.1 i EU:s dataskyddsförordning.
15. När Integritetsskyddsmyndigheten avslutar ett klagomålsärende för att inleda ett tillsynsärende kommer ställning att tas till klagomålet först när tillsynsärendet behandlas. Om utgången i tillsynsärendet sedermera kommer att avvika från vad som begärts i klagomålet uppkommer samma situation som om klagomålsärendet direkt avslutats utan att klagomålet hörsammats. För att rätten till ett effektivt rättsmedel inte ska gå förlorad måste alltså även ett sådant beslut betraktas som ett rättsligt bindande beslut enligt artikel 78.1.
16. AAs klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten har inte lett till de av honom begärda åtgärderna. Av det anförda följer att AA har rätt att överklaga Integritetsskyddsmyndighetens beslut.

Integritetsskyddsmyndighetens överklagande ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Thomas Bull,
Marie Jönsson och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Max Uhmeier.